

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten

Via e-post:
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43)
(Ju2021/02201)

Övergripande synpunkter

Utredningen har i betänkandet gjort en systematisk genomgång av de frågeställningar som gjort sig gällande och därvid beaktat såväl de fördelar som nackdelar som förslagen kan innebära. Hovrätten konstaterar att utredningen överlag kommit med väl övervägda och genomtänkta förslag som hovrätten till stora delar ställer sig bakom. I vissa delar har hovrätten invändningar och synpunkter som kommer att redovisas i det följande.

Samlagsbegreppet

Enligt hovrättens uppfattning är begreppen vaginalt respektive analt samlag förhållandevis väl definierade i lagstiftning och praxis. Så är emellertid inte fallet med begreppet oralt samlag. För att korrekta bedömningar ska kunna göras avseende detta begrepp, inte minst vid bedömningen av vilka sexuella handlingar som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförliga med oralt samlag, bör begreppet förtydligas.

Här kan även nämnas att det i författningskommentaren står att straffansvaret liksom tidigare omfattar även andra sexuella handlingar som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförliga med vaginalt samlag (se kommentarens första stycke andra mening, s. 489). Eftersom den föreslagna ändringen innebär att sexuella handlingar som är jämförliga med även analt och oralt samlag kommer att omfattas av bestämmelsen (jfr vad som framgår av kommentarens andra stycke), blir denna mening missvisande.

Sexuellt ofredande

Vad avser det föreslagna brottet sexuellt ofredande mot barn, anser hovrätten att utredningens argumentation inte är tillräcklig för att helt överge möjligheten att döma till böter. Brottet rymmer många handlingar, även sådana som – trots att de riktar sig mot barn under 15 år – får anses vara mer bagatellartade. Vidare riskerar förslaget att ge en märklig

straffvärdemässig tröskeeffekt beroende på målsägandens ålder, t.ex. i de fall målsäganden är 14 respektive 15 år. Hovrätten ställer sig därför inte bakom denna ändring. I stället bör den lagtekniska möjligheten att mer strukturellt understryka allvaret av brott som riktar sig mot barn under 15 år övervägas.

Om straffskalorna för sexuellt ofredande respektive sexuellt ofredande mot barn trots detta ska vara olika, förordar hovrätten att den lagtekniska konstruktionen i författningsförslaget ses över. Den föreslagna lydelsen ger sken av att den som utför viss straffbar handling enligt första stycket ska dömas för sexuellt ofredande till böter eller fängelse i högst två år, oavsett brottsoffrets ålder. Men så det ju inte. Enligt andra styckets andra mening ska den som begår en motsvarande gärning mot ett barn under 15 år dömas för sexuellt ofredande mot barn till fängelse i högst två år.

Vad avser frågan om införandet av särskilda rubriceringar för de grova formerna av sexuella ofredanden, har utredningen endast på ett abstrakt plan beskrivit de omständigheter som ska göra att ett brott är att anse som grovt (se s. 502 ff.). I brist på konkreta exempel har hovrätten svårt att se vilka gärningar eller vilka situationer det är som *inte* utgör brott enligt 6 kap. 1–9 §§ brottsbalken och ändå är så allvarliga att brotten bör betecknas som grova. Hovrätten bedömer att det finns en betydande risk för att bestämmelsen i dessa delar inte får något praktiskt tillämpningsområde och avstyrker därför införandet av dessa rubriceringar.

Straffskalorna för sexualbrotten

Hovrätten delar den argumentation mot straffskärpningar som förts fram dels i betänkandet, dels i det särskilda yttrandet och avstyrker således förslagen i denna del.

Särskilt vad gäller våldtäktsbrotten delar hovrätten till fullo uppfattningen att de senaste årens reformer av sexualbrottslagstiftningen fått till följd att den strängare synen på sexualbrotten har kommit till uttryck genom såväl lagstiftningsåtgärder som ändrad straffmättningspraxis. Synen på sexualbrotten har skärpts i praxis exempelvis genom att 2018 års ändring av straffskalan för grov våldtäkt har lett till längre straff i den övre delen av straffskalan för våldtäkt av normalgraden samt att straffminimum regelmässigt frångås för gärningar som, utöver bristande samtycke, innefattat försvårande omständigheter.

Detta yttrande har beslutats av tf. hovrättslagmannen Bob Nilsson Hjorth, hovrättsrådet Elisabet Rune och tf. hovrättsassessorn Višnja Raguz (referent).

Bob Nilsson Hjorth

Višnja Raguz